

**Będzie
bezpieczniej
w Śródmieściu**

■ str. 2

**Znamy zwycięskie
projekty
w budżecie
obywatelskim**

■ str. 4

**Teatr
„najnajowy”**
czyli projekt stypendialny
realizowany w dzielnicy

■ str. 8-9

ŻYCIE ŚRÓDMIEŚCIA

Bezpłatna gazeta
Dzielnicy Śródmieście
m.st. Warszawy

**październik 2020
nr 10 (35)**

srodmiescie.warszawa.pl
[dz.srodmiescie](https://www.facebook.com/dz.srodmiescie)

ISSN 2544-7106

EDYTORIAL

Bezpieczeństwo mieszkańców naszym priorytetem

**Aleksander
Ferens**
Burmistrz
Dzielnicy
Śródmieście
m.st. Warszawy

Bardzo zbulwersowały mnie i zaniepokoiły doniesienia o rozbojach, do których dochodziło w wakacje w Śródmieściu, szczególnie w okolicach Nowego Świata. To nasze okno wystawowe, wizytówka dzielnicy i całego miasta. Niedopuszczalne jest, by działy się tam takie rzeczy. Gdziekolwiek indziej zresztą też nie. Mieszkańcy i turyści powinni czuć się bezpiecznie. Dlatego należy zwiększyć zapobieganie powstawaniu groźnych sytuacji. Schwytywanie sprawców już po dokonaniu napadów, choć budzi satysfakcję z nieuchronności kary, nie usunie poczucia zagrożenia już zaatakowanych, poszkodowanych i ich bliskich. Razem z policją, strażą miejską, Biurem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu m.st. Warszawy oraz Zakładem Obsługi Systemu Monitoringu wypracowaliśmy rozwiązania, które podniosą poziom

bezpieczeństwa w naszej dzielnicy. W okolicach sklepów z alkoholem oraz ogródków gastronomicznych będzie więcej patroli, w dodatku umundurowanych, bo widok funkcjonariuszy w pełnej gotowości do działania wzmacnia efekt prewencyjny. Obsługa kamer monitorujących miasto została zobowiązana do stałej obserwacji tego, co dzieje się w tak drażliwych punktach, jak wspomniane okolice Nowego Świata. Pracownicy kierowanego przeze mnie urzędu zwiększą częstotliwość kontroli punktów sprzedaży alkoholu pod kątem przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

Zagrożenie stwarzają nie tylko pijani opryszkowicze wszczynający burdy czy nękający przechodniów. Działają też w Śródmieściu zawodowi oszuści, którzy okradają naszych mieszkańców, szczególnie osoby starsze, metodą „na wnuczka”. Nie ustajemy w zwalczaniu tego groźnego procederu. Wspólnie z policją prowadzimy akcję informacyjną i różnymi sposobami staramy się ostrzegać seniorów przed niebezpieczeństwem utraty nieraz nawet znacznych kwot. W bieżącym numerze „Życia Śródmieścia” piszemy o nowych

metodach wyłudzenia pieniędzy, bowiem przestępcy cały czas modyfikują swoje modele operacyjne, żeby uspić czujność potencjalnych ofiar.

Czasami jest tak, że pod wpływem traumatycznych przeżyć i natłoku problemów niektóre osoby mogą same sobie wyrządzić krzywdę lub nawet być dla siebie poważnym zagrożeniem. Mam na myśli sytuacje, gdy ktoś targa się na własne życie. Chcemy, by takich zdarzeń było jak najmniej i dlatego od kilku miesięcy zatrudniamy w naszej dzielnicy suicydologa, czyli specjalistę zajmującego się przeciwdziałaniu samobójstwom. Teraz rozszerzamy działania w tym obszarze. Będziemy, w porozumieniu z rodzicami, organizować w szkołach warsztaty poświęcone temu, jak przełamywać wstyd przed sięgnięciem po pomoc, gdy znajdujemy się w kryzysie psychicznym. Pomyśleliśmy też o seniorach, dla których zorganizujemy zajęcia w śródmiejskim Centrum Pomocy Społecznej. Nie zostawimy nikogo w potrzebie. Pandemia koronawirusa jest źródłem wielu lęków, ale pokonamy je, gdy będziemy się wzajemnie wspierać.

WYDARZENIA

W hołdzie żołnierzom i cywilom

Na ścianie kamienicy przy ul. Lwowskiej 2a zawisła tablica upamiętniająca żołnierzy wziętych do niewoli oraz mieszkańców stolicy wypędzonych z miasta po upadku Powstania Warszawskiego. Tablica poświęcona jest także pamięci gen. Tadeusza „Bora” Komorowskiego, dowódcy Armii Krajowej, Naczelnego Wodza Polskich Sił Zbrojnych, który również trafił do niewoli.

63 dni bohaterskiego zrywu, a po nich upadek Powstania Warszawskiego. Tuż po kapitulacji do niemieckiej niewoli trafia wielu żołnierzy AK, a ludność cywilna zostaje wypędzona z miasta. Symbolem stał się pl. Politechniki, gdzie powstańcy składali broń. Wraz z nimi miasto opuszczał dowódca Armii Krajowej, Naczelnny Wódz Polskich Sił Zbrojnych gen. Tadeusz Komorowski „Bór”.

To właśnie tutaj 2 października, w rocznicę upadku Powstania Warszawskiego, odsłonięto pamiątkową tablicę. Powstała z inicjatywy mieszkańców budynków przy pl. Politechniki. Głównymi pomysłodawcami byli Barbara Sułek-Kowalska wraz z mężem dr. Tadeuszem Kowalskim – synem powstańca warszawskiego. Dzięki władzom dzielnicy Śródmieście oraz Zarządowi Terenów Publicznych tablica

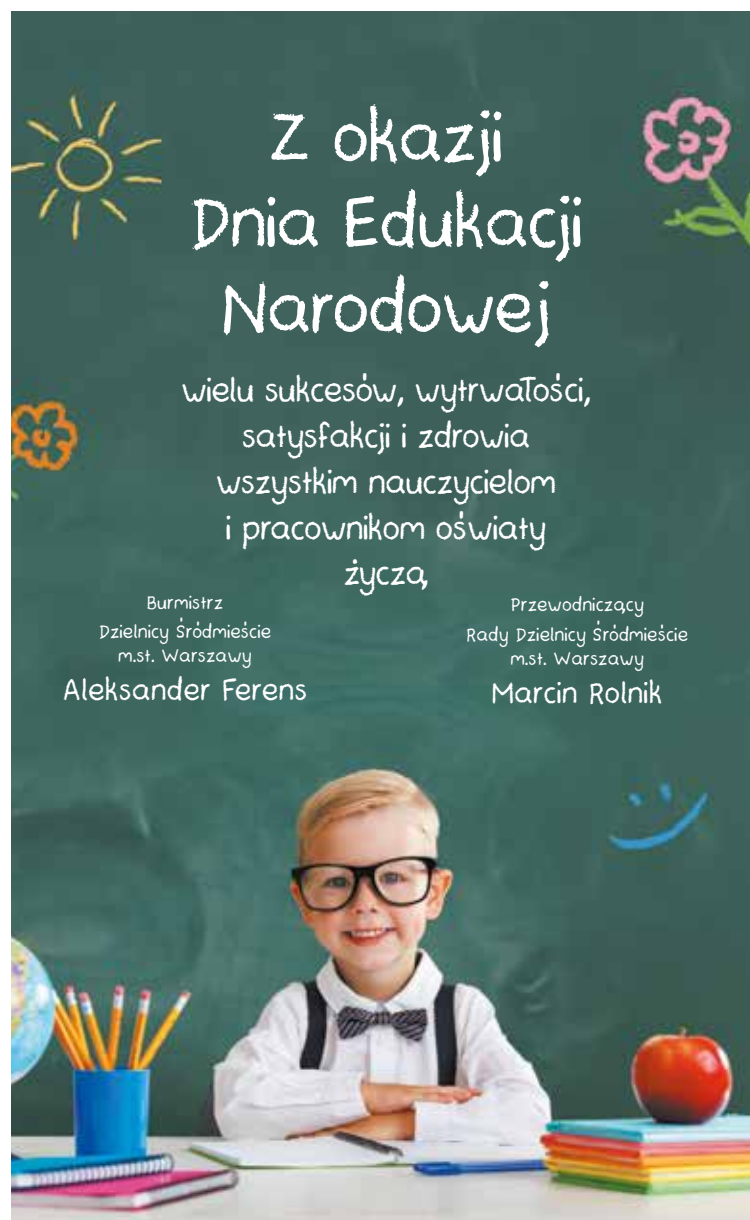
zawisła na ścianie kamienicy w 76. rocznicę tragicznych wydarzeń.

W uroczystości wzięło udział wiele znamienitych osób: Sławomir Potapowicz – wiceprzewodniczący Rady m.st. Warszawy, Aleksander Ferens – burmistrz Dzielnicy Śródmieście, Tomasz Bratek – zastępca burmistrza Dzielnicy Śródmieście, Marcin Rolnik – przewodniczący Rady Dzielnicy Śródmie-

ście, Bartłomiej Tyszkowski – radny Dzielnicy Śródmieście, prof. Jerzy Eisler – dyrektor warszawskiego Oddziału IPN, Jan Kowalski – dyrektor Biura Programu Niepodległa, Andrzej Bieńkowski – zastępca dyrektora Narodowego Centrum Kultury, a także mieszkańcy Śródmieścia, w tym pomysłodaw-

cy upamiętnienia: prof. Joanna Papuzińska, Barbara Sułek-Kowalska, dr Tadeusz Kowalski i Stanisław Kalabiński.

JL, JK

Bezpieczniej w Śródmieściu

Wiecej umundurowanych patroli policji i straży miejskiej, kontrole punktów sprzedaży alkoholu oraz stały monitoring Nowego Świata i okolic – to rozwiązania, które podniosą poziom bezpieczeństwa na śródmiejskich ulicach.

Na początku wakacji zaniepokoiły mnie informacje o rozbojach dokonywanych w Śródmieściu przez osoby będące pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych. Szczególnie bulwersujące zdarzenia miały miejsce na ul. Nowy Świat, będącej reprezentacyjną częścią Warszawy, uczęszczaną nie tylko przez mieszkańców stolicy, ale także wielu turystów. Wśród przypadków, o których wspominano w doniesieniach medialnych, znalazły się: zaczepianie przechodniów, demolowanie ogródków gastronomicznych oraz pobicie turystki przez 35-letniego mężczyznę, który zażył wcześniej narkotyki. Kilka dni później doszło jeszcze do pobicia oraz kradzieży dokonanej przez grupę osób pijanych i spożywających alkohol poza miejscem do tego wyznaczonym, tj. poza ogródkami gastronomicznymi. Na szczęście cały ten obszar znajduje się w zasięgu kamer monitoringu, który jest narzędziem umożliwiającym niemal natychmiastowe dostrzeżenie rozboju oraz podjęcie stosownej interwencji.

Mieszkańcy i turyści muszą czuć się bezpiecznie

Doceniając dotychczasową dobrą współpracę z policją, a także dążąc do zapewnienia najwyższego poziomu bezpieczeństwa wszystkim użytkownikom śródmiejskiej przestrzeni publicznej, w ostatnich dniach lipca wystosowałem pismo do Komendanta Stołecznej Policji, w którym zaproponowałem podjęcie działań skracających czas reakcji na niepożądane zjawiska społeczne. Poprosi-

łem też o zwiększenie częstotliwości patroli policyjnych oraz zaproponowałem podjęcie współpracy i stworzenie rozwiązań, które pozwoliłyby zminimalizować ryzyko wystąpienia podobnych sytuacji w przyszłości.

Ta interwencja przyniosła oczekiwany rezultat. Udało się bowiem zorganizować spotkanie z przedstawicielami policji, straży miejskiej, Zakładu Obsługi Systemu Monito-

ringu oraz miejskiego Biura Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego (BBiZK). Ustaliliśmy, że na ul. Nowy Świat oraz w jej okolicach pojawi się więcej patroli policji i straży miejskiej, funkcjonariusze będą umundurowani tak, by byli jak najlepiej widoczni w poszczególnych porach dnia. Dodatkowo pracownicy obsługujący monitoring miejski poświęcą rejonowi Nowego Świata szczególną uwagę. Ze swojej strony Urząd Dzielnicy Śródmieście przeprowadzi kontrole punktów sprzedaży alkoholu pod kątem przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości. Z kolei BBiZK zacieśni współpracę z przedsiębiorcami i przedstawicielami służb, by na bieżąco weryfikować i dokumentować problemy.

Cieszę się, że udało się wypracować rozwiązania zmierzające do poprawy bezpieczeństwa w naszej dzielnicy. Jestem przekonany, że wspólnie sprawimy, że Śródmieście stanie się jeszcze lepszym miejscem do życia, pracy i spędzania wolnego czasu. Zajmujemy wyjątkową pozy-

cję na mapie m.st. Warszawy. Jako jej centrum Śródmieście stanowi obowiązkowy punkt niemal każdej wycieczki przyjeżdżającej do stolicy. Jest też ośrodkiem życia, pracy, nauki i spotkań towarzyskich. Szczególny charakter oraz funkcja, jaką pełni, sprawiają jednak, że zapewnienie efektywnej ochrony przed przejawami naruszeń zasad współżycia społecznego wymaga współpracy służb porządkowych oraz samorządu. Smutnym faktem jest, że Śródmieście znajduje się w czołówce stołecznego rankingu przestępczości. Statystyki pokazują również, że zdecydowana większość rozbojów w naszej dzielnicy dokonywana jest przez osoby, które nie mieszkają w Śródmieściu. Jestem przekonany, że podejmując współpracę, doprowadzimy do poprawy sytuacji. Mieszkańcy Śródmieścia, a także osoby przyjeżdżające tu z innych części miasta, Polski lub innych krajów mają prawo do spędzania czasu w poczuciu pełnego bezpieczeństwa.

Aleksander Ferens
Burmistrz Dzielnicy Śródmieście

APEL DO MIESZKAŃCÓW

Nie daj się nabrać oszustom

Przestępcy działający metodą „na wnuczka” i „na policjanta” nadal bezlitośnie atakują starsze osoby. Wyłudniają pieniądze i kosztowności, które często stanowią oszczędności całego życia. Dlatego władze dzielnicy po raz kolejny ostrzegają osoby starsze o grożącym im niebezpieczeństwie i apelują do osób młodszych: Nie bądźmy obojętni i powiedzmy naszym krewnym, że mogą do nich telefonować oszuści podszywający się pod członków rodziny lub funkcjonariuszy policji.

Sposób działania oszustów jest prosty. Najpierw wyszukują w książkach telefonicznych osoby o imionach często występujących u osób starszych, następnie dzwonią na wybrany numer telefonu. Rozmawiają tak, aby oszukiwana osoba uwierzyła,

że z drugiej strony jest ktoś z rodziny i sama wymienia jego imię oraz inne dane, pozwalające przestępcom wiarygodnie pokierować dalszą rozmową. Dzwoniący najczęściej prosi o udzielenie pilnej pożyczki albo przekazanie cennych przedmiotów. Kiedy oszustowi uda-

Według policyjnych statystyk, w 2019 r. oszuści wykorzystali 4569 osób, od których wyłudzili ponad 72,6 mln zł.

je się nakłonić rozmówcę do spełnienia jego prośby, mówi, że nie będzie mógł osobiście odebrać pieniędzy albo kosztowności i wskazuje inną osobę, która po nie się zgłosi. Chodzi o to, aby skłonić ofiarę do oddania gotówki i wartościowych rzeczy nieznanemu. Dochodzi do tego w mieszkaniu, na ulicy, bądź w banku. Zdarza się, że sprawcy przyjeżdżają po swoje ofiary tak sówkami i razem jadą wykonać przelew lub pobrać pieniądze.

Oszuści wykonują do swoich ofiar bardzo dużo połączeń telefonicznych, w krótkich odstępach czasu, aby wywrzeć presję psychologiczną

i nakłonić do szybkiego przekazania pieniędzy. Mają one także utrudnić nawiązanie kontaktu z prawdziwymi członkami rodziny, rzekomo proszącymi o pomoc finansową.

W ostatnim czasie przestępcy zmienili metodę działania. Podobnie jak wcześniej dzwonią najpierw na numer stacjonarny i, nawiązując rozmowę ze starszą osobą, często podszywają się pod któregoś z członków rodziny. Po chwili jednak przerywają połączenie. Bardzo szybko telefon ponownie dzwoni. Tym razem oszust podaje się za policjanta lub funkcjonariusza Centralnego Biura Śledczego Policji. Przekonuje starszą osobę, że rozpracowuje zorganizowaną grupę przestępczą i prosi, aby mu pomóc. Twierdzi, że dzięki temu będzie można zatrzymać złoczyńców. Pomoc ma polegać na przekazaniu

gotówki lub pozostawieniu jej we wskazanym miejscu. Po zrealizowaniu tej prośby wszelki kontakt z przestępcą się urywa. Z reguły wówczas pokrzywdzony orientuje się, że padł ofiarą oszusta.

Opr. JK

Komenda Stołeczna Policji uruchomiła specjalną linię telefoniczną dla osób, które podejrzewają, że mógł do nich zatelefonować oszust podający się za „wnuczka”, „krewnego” lub „policjanta”. Na Państwa sygnały policjanci czekają przez całą dobę. Telefonować można pod nr 22 603 32 22 albo 112.

Bądź ostrożna/y, pamiętaj:

- policja nie informuje postronnych osób o swoich akcjach;
- jeżeli rozmówca proponuje Ci, że możesz potwierdzić autentyczność dzwoniącego policjanta pod numerem 112 – zanim zadzwonisz pod ten telefon, sprawdź, czy rozłączyłeś poprzednią rozmowę;
- policja nigdy w takich lub podobnych sytuacjach nie prosi o przekazanie pieniędzy
- nie działaj pochopnie pod presją czasu;
- po rozmowie zadzwoń do kogoś bliskiego na znany Ci numer telefonu, by opowiedzieć o zdarzeniu – nie może być ono tajemnicą;
- jeśli nie możesz skontaktować się z najbliższymi, niezwłocznie powiadom policję o takim zdarzeniu, dzwoniąc pod numer 112.

BUDŻET WARSZAWY

Śródmiejskie inwestycje będą realizowane

Mimo trudnej sytuacji finansowej Warszawa nie zrezygnuje z realizacji ważnych inwestycji, głównie tych planowanych w Śródmieściu. Jak zapewnił prezydent Rafał Trzaskowski, powstanie Nowe Centrum Warszawy, kontynuowane będą prace przy budowie II linii metra, przebudowie placu Pięciu Rogów i ronda Czterdziestolatka.

Mamy kryzys. Megapoważny kryzys spowodowany tym, co dzieje się na świecie, ale i polityką rządu PiS – mówi Rafał Trzaskowski i dodaje: – Tak źle nie było nigdy.

Planowane dochody przyszłorocznego budżetu stolicy to ponad 18 mld zł, a wydatki przekroczą 22 mld zł. Nakłady na inwestycje ulegną zmniejszeniu z planowanych 3,5 mld zł do niewiele ponad 3 mld zł.

Mimo niezwykle trudnej sytuacji finansowej kontynuowanie będą najważniejsze projekty. Priorytetem jest dokończenie budowy II linii oraz stworzenie Nowego Centrum Warszawy. Pierwsze zmiany zajdą w okolicach Dworca Centralnego, Pałacu Kultury i Nauki oraz ul. Marszałkowskiej. Dotychczas oderwane od siebie fragmenty przestrzeni zostaną połączone w spójną całość. Nowe centrum wypełnione będzie sklepami, restauracjami, kawiarniami, lokalami usługowymi, galeriami. Nie zabraknie elementów małej architektury i zieleni.

Pierwsze prace już się rozpoczęły, trwa bowiem przebudowa okolic ronda Czterdziestolatka. Powstaną tutaj szerokie chodniki, nowe drogi dla rowerów, naziemne przejścia dla pieszych, będzie więcej drzew i miejsc postojowych. Zlikwidowane zostaną istniejące bariery architektoniczne, pojawią się udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami.

Trwają także prace na pl. Pięciu Rogów, czyli skrzyżowania ul. Chmielnej, Brackiej, Kruczej Zgody i Szpitalnej. Ograniczony zostanie ruch samocho-

Projekt przebudowy centrum miasta będzie realizowany

dów, powstanie przyjazna, otwarta i zielona przestrzeń, bez wydzielonych chodników i jezdni.

Koncepcja nowego centrum miasta przewiduje także powstanie pl. Centralnego w części dzisiejszego pl. Defilad od strony ul. Marszałkowskiej. Stworzona zostanie tutaj przyjazna i zielona przestrzeń miejska. Całości dopełni Muzeum Sztuki

Nowoczesnej, które będzie nową kulturalną wizytówką naszej dzielnicy. Zmiany obejmą także okolice ronda Dmowskiego. Tutaj planowane są przede wszystkim naziemne przejścia dla pieszych. Realizacja tej inwestycji uzależniona jest jednak od przebudowy linii średnicowej, realizowanej przez PKP.

Jak zapewnił prezydent Trzaskowski, nadal prowadzona będzie walka z kryzysem klimatycznym oraz kontynuowane inwestycje, które są kluczowe dla mieszkańców, jak chociażby budowa nowych szkół i przedszkoli. – Rzeczywiście, nie każdą inwestycję zdołamy ukończyć do 2023 r. i o tym była mowa wielokrotnie przy okazji kolejnych zmian wprowadzanych przez rząd. Inwestycji, które realizuje miasto Warszawa, jest ok. tysiąca. Mały procent z nich przesuwamy, nie wykreślamy – zapewnia prezydent Trzaskowski.

Justyna Kamińska

Katarzyna Joanna Wiśniewska

Przewodnicząca Komisji Polityki Gospodarczej, Budżetu i Finansów Rady Dzielnicy Śródmieście m.st. Warszawy

Aktualna sytuacja finansowa miasta i dzielnicy nie jest taka, jakiej byśmy sobie życzyli. Niekorzystna polityka rządu i obarczanie samorządów kolejnymi zadaniami bez przekazania pieniędzy to droga donikąd. Dodatkowo epidemia koronawirusa spowodowała znaczny spadek dochodów miasta. Dlatego cieszę się z zapowiedzi prezydenta Rafała Trzaskowskiego o kontynuowaniu ważnych inwestycji w Śródmieściu. Dzielnica w miarę możliwości finansowych także będzie realizowała rozpoczęte i planowane przedsięwzięcia.

AKCJA SPOŁECZNA

Śródmieście pomaga zbierać krew

Blisko 1660 litrów krwi zabraliśmy podczas trzech miesięcy trwania 12. edycji akcji „Śródmieście gra dla życia”. A to dopiero półmetek naszego przedsięwzięcia.

Akcja organizowana jest przez Dzielnicę Śródmieście m.st. Warszawy oraz Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Warszawie. Zbiórka trwa od 15 czerwca do 30 listopada br.

Aby wziąć w niej udział, wystarczy udać się do mobilnego punktu poboru (specjalny krwiobus), który stoi między stacją metra Centrum i Pałacem Kultury i Nauki w każdy poniedziałek i środę w godzinach 9.00-14.00. Można też wybrać się do siedziby RCKiK przy ul. Nowogrodzkiej 59 od poniedziałku do piątku

w godz. 7.00-13.00. Każdy, kto w ramach akcji odda krew lub zarejestruje się w bazie dawców szpiku kostnego otrzyma bezpłatną wejściówkę na koncert finałowy będący podziękowaniem dla tych, którzy podzielili się darem życia. Odbędzie się on w klubie „Hybrydy” 4 grudnia br. lub w pierwszym możliwym terminie – jeżeli z powodu epidemii zakazana zostanie organizacja dużych imprez. Tegoroczny finał akcji „Śródmieście gra dla życia” uświetni topowy twórca polskiej muzyki alternatywnej – Ralph Kaminski.

Opr. JK

RADA DZIELNICY

Czwarta sesja w trybie zdalnym

23 września br. odbyła się 23. sesja Rady Dzielnicy Śródmieście. Ze względu na zagrożenie spowodowane koronawirusem została przeprowadzona w trybie zdalnym.

Marcin Rolnik
Przewodniczący Rady
Dzielnicy Śródmieście
m.st. Warszawy

Sesja rozpoczęła się od przyjęcia protokołów z dwóch poprzednich posiedzeń Rady Dzielnicy. Następnie radni zajęli się zmianami w dzielnicowym budżecie. Pierwsza z dwóch przyjętych uchwał przesuwająca środki w łącznej wysokości 2.356.200 zł na dzielnicową oświatę oraz pomoc

socjalną oferowaną mieszkańcom Śródmieścia. Pieniądze te pochodzą z oszczędności związanych z mniejszymi opłatami za obsługę parkingów oraz kontrolą funkcjonowania ogródków gastronomicznych (mniej parkujących aut oraz ogródków w związku z ograniczeniami związanymi ze stanem epidemii Covid-19), jak też ograniczeń wprowadzonych do planu remontowego. Druga uchwała uwzględniła w budżecie dzielnicy dodatkowe 20.000 zł pochodzące z programu unijnego „Erasmus+”, realizowanego w LXXV Lice-

um Ogólnokształcącym im. Jana III Sobieskiego oraz Szkole Podstawowej nr 211 z Oddziałami Integracyjnymi im. Janusza Korczaka.

Kolejnym punktem w porządku obrad było opiniowanie zmiany uchwały Rady m.st. Warszawy ustalającej maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie stolicy. Zmiana zakłada zwiększenie o 100 liczby zezwoleń na sprzedaż napojów zawierających od 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem

sprzedaży (handel detaliczny). Uzasadnieniem dla zmiany jest przesunięcie preferencji zakupowych mieszkańców – odpływ w kierunku win, a także dynamiczny rozwój sieci sklepów i galerii handlowych w dzielnicach ościennych, które ubiegają się o koncesję (limit ustalany jest nie dla poszczególnych dzielnic, ale dla całego miasta). Zmiana została pozytywnie zaopiniowana przez Radę Dzielnicy.

W dalszej kolejności radni wysłuchali sprawozdania z pracy zarządu dzielnicy w okresie między sesjami,

wyłoszonego przez burmistrza Aleksandra Ferensa, a także informacji o sytuacji w Szkole Podstawowej nr 32 z Oddziałami Integracyjnymi im. Małego Powstańca związanej ze zmianą na stanowisku dyrektora placówki. O wyjaśnienia zwróciła się Agnieszka Gierzyńska-Kierwińska, przewodnicząca Komisji Oświaty Rady Dzielnicy. Głos w tej sprawie zabrał zastępca burmistrza Paweł Martofel.

Kolejna sesja Rady Dzielnicy Śródmieście odbędzie się w połowie października br.

BUDŻET OBYWATELSKI 2021

Pomysły mieszkańców wybrane do realizacji

Znamy wyniki 7. edycji budżetu obywatelskiego. Ostatniego dnia września ogłosiło je warszawskie Centrum Komunikacji Społecznej. W Śródmieściu mieszkańcy wybrali 31 projektów, na realizację których wydane zostaną 3.817.144 zł.

W tym roku ze względu na sytuację epidemiczną władze miasta zrezygnowały z tradycyjnej gali ogłoszenia wyników. Nie było tortu i spotkania z projektodawcami. Mimo to ciekawych pomysłów nie brakuje.

W budżecie obywatelskim na rok 2021 w Śródmieściu do podziału było 3.823.123 zł. Zgłoszonych zostało 51 projektów. Przed dopuszczeniem do głosowania podlegały one ocenie merytorycznej. Pra-

cownicy urzędu sprawdzali je pod względem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa, możliwości realizacji we wskazanej lokalizacji, perspektyw realizacji zadania w ciągu jednego roku oraz zgodności z kompetencjami miasta. Weryfikowali również oszacowany koszt realizacji każdego pomysłu, zgodność z dokumentami programującymi rozwój m.st. Warszawy oraz przyjętymi zasadami dostępności dla mieszkańców.

Wiemy już, że ostatecznie zrealizowanych będzie 31 pomysłów, na które przeznaczone zostaną 3.817.144 zł.

Gratulujemy autorom zwycięskich projektów, a pozostałym przypominamy – już za trzy miesiące kolejna szansa na złożenie swojego pomysłu.

Mirosław Pawłowski

Wszystkie projekty, które zwyciężyły w Warszawie, znajdują Państwo pod adresem: twójbudżet.um.warszawa.pl

PRZESTRZEŃ MIEJSKA

Mural „Solidarności”

Na ścianie kamienicy przy ul. Siennej 45 powstał mural z okazji 40-lecia „Solidarności” oraz współpracy Polski i Czechosłowacji.

Mural z okazji 40-lecia „Solidarności”

Inicjatorem muralu jest Narodowe Centrum Kultury. Realizuje go firma Good Looking Studio, specjalizująca się w tworzeniu wielkoformatowych obrazów w przestrzeni publicznej. Projekt zakładał przygotowanie dwóch malowideł, które ozdobią ściany budynków w czeskiej Pradze i Warszawie. Przedstawiają one ważne wydarzenia z historii „Solidarności”. Ich interpretacji podjęło się ośmiu

artystów z obu krajów. Każdy z nich przedstawił indywidualny projekt. Na ich bazie Good Looking Studio wykonało kolaż – dzieło sztuki ponad granicami.

W gronie zaproszonych do współpracy artystów znaleźli się: Karol Banach, Kinga Offert, Olga Fedioro, Kasia Majewska, Aliona Saskova, Martina Fischmeister, Marek Kulhavy i Barbora Idesova.

JK

CIEKAWY PROJEKT

Ławki z dawnych lat

W centrum Warszawy pojawiły się charakterystyczne, faliste drewniane ławki. Nawiązują stylistyką do lat 60. XX w. i słynnych ławek wykonanych do zaaranżowania wnętrza dworca kolejowego Warszawa Śródmieście. Zaprojektował je wybitny polski architekt prof. Jerzy Sołtan.

Ławki mają 4,5 m długości, 60 cm szerokości i 40 cm wysokości. Zamontowano ich 12 – osiem wzdłuż pasaży Wisławy Szymborskiej biegnącego między Pałacem Kultury a Alejami Jerozolimskimi, cztery kolejne przy wyjściu ze znajdującego się obok dworca PKP Warszawa Śródmieście. Ustawienie replik ławek to realizacja projektu z budżetu obywatelskiego. Projekt „Mebel miejski na placu Defilad” zgłosiła Olga Gastecka.

Nowe ławki, podobnie jak te ustawione w latach 60., mają wygodne siedziska wykonane z wyprofilowanych

dębowych deszczulek. Pierwotnie pojawiły się one na peronach i w poczekalni dworca Warszawa Śródmieście – stacji kolejowej obsługującej ruch podmiejski.

Z czasem jednak część dworcowych ławek zlikwidowano. Nie ma już także śladu po poczekalni.

Projekt ławek został stworzony przez wybitnego architekta prof. Jerzego Sołtana. Był on wykładowcą warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych oraz Uniwersytetu Harvarda,

Ławki przypominają wyglądem te z lat 60. XX w.

współpracował m.in. z Le Corbusierem. Zaprojektował takie warszawskie obiekty, jak kompleks sportowy „Warszawianka”, bar „Wenecja” czy wnętrza wspomnianego dworca PKP Warszawa Śródmieście.

Opr. JK

Lp.	Nr projektu	Tytuł projektu	Koszt realizacji projektu (zł)	Liczba oddanych głosów
1	999	Ratujemy zwierzęta – zbudujemy im domy w parkach i zieleńcach Śródmieścia	37900	1842
2	2163	Obiad dla potrzebujących w Śródmieściu	423600	1827
3	30	Nowe drzewa na Marszałkowskiej pomiędzy Świętokrzyską a Widok	50414	1550
4	1172	Jadłodzielnia w Śródmieściu	67500	1508
5	1518	Krzewy na Marszałkowskiej	9680	1491
6	29	Zielony Widok i podlewanie drzew w całym ścisłym centrum Warszawy	517000	1463
7	1162	Więcej wspólnej zieleni i wygodny chodnik w Śródmieściu Południowym	396000	1451
8	1227	Czyste śmietniki w Śródmieściu	30000	1377
9	127	Zbiory dla bibliotek	334500	1232
10	1671	Aleja Wyzwolenia Drzew	53700	1198
11	1261	Zieleń dla Muranowa – założenie terenu zielonego wzdłuż ul. Miłej	139300	1174
12	1228	Park kieszonkowy na ul. Kruczej	75320	1088
13	1512	Wysianie łąki kwietnej wzdłuż ul. Miłej przy skrzyżowaniu z ul. Karmelicką (na istniejącym trawniku na wysokości placu zabaw)	3250	1084
14	1953	Zielony ogród na skwerze Oleandrów	292300	1081
15	724	Bezpieczny i jasny park im. Rydza-Śmigłego. Instalacja czterech latarni parkowych przy wybiegu dla psów, alejce parkowej i toalecie publicznej między ul. Czerniakowską a ul. Szarą	60000	1065
16	1742	Domalujemy brakujące kontrapasy	139000	1059
17	1425	Rewitalizacja mis i drzew w Al. Jerozolimskich	50000	1057
18	884	Zieleń na Nowowiejskiej	16080	1021
19	617	Ogrody na ul. Oleandrów	15300	872
20	908	Plac zabaw w zielonej okolicy pl. Trzech Krzyży	330300	856
21	1121	Less waste – warsztaty dla dzieci, jak mniej marnować i być eko	22500	836
22	495	Miniogród pomologiczny	145500	793
23	937	Renowacja zieleńca przy ul. Kopernika między ul. Okólnik a Szczygłą	160000	783
24	1260	Cyfrowy senior	133900	782
25	541	Uspokojenie ruchu samochodowego na skrzyżowaniu ul. Karmelickiej i ul. Miłej (Muranów)	77000	759
26	445	Drzewa pamięci Wojciecha Młynarskiego, Zofii Czerwińskiej, Zbigniewa Religi i innych znanych osób na Powiślu	21600	730
27	536	Oświetlenie alejek wzdłuż placu zabaw/skweru na rogu ul. Karmelickiej i Miłej (Muranów)	95000	709
28	1554	Uniwersytet Dzieci w Śródmieściu	80000	673
29	474	Rozbudowa ścieżki dla pieszych na skwerze im. Zofii Kuratowskiej na Muranowie	20000	670
30	1561	Wszystkie dzieci programują	16000	568
31	2134	Ławeczka bez nałogów	4500	316
Kwota przeznaczona na realizację projektów			3 823 123 zł	
Koszt wybranych projektów			3 817 144 zł	

OŚWIATA

Unijne projekty w szkołach

Projekty edukacyjne finansowane ze środków europejskich, które są realizowane w Śródmieściu, pomagają uczniom zdobywać umiejętności potrzebne na rynku pracy i ułatwiają znalezienie w przyszłości zatrudnienia. Prowadzone są m.in. dodatkowe zajęcia z matematyki, przedsiębiorczości, robotyki, a także staże i praktyki zawodowe.

Dzięki wsparciu unijnemu obecnie prowadzone są różnorodne zajęcia m.in. z matematyki, robotyki, programowania, przedsiębiorczości, przedmiotów przyrodniczych, języków obcych, ale też odbywają się staże i praktyki zawodowe. Pozwalają one młodym ludziom zdobywać wiedzę i umiejętności niezbędne na rynku pracy nie tylko fachowe, ale też miękkie, takie jak kreatywność, zarządzanie czasem, praca w zespole czy decyzyjność.

Realizacja unijnych projektów pozwoliła także na wyposażenie śródmiejskich szkół w innowacyjny sprzęt. W placówkach pojawiły się: tablice interaktywne, laptopy, tablety, drukarka 3D, wizualizery, kamery, aparaty fotograficzne, zestawy LEGO do robotyki, oprogramowanie edukacyjne, pomoce do nauki przedmiotów metodą eksperymentu czy multimedialne urządzenia do pracowni językowych.

W ramach programów systematycznie podnoszone są także kwalifikacje nauczycieli. Mogą oni skorzystać z oferty studiów podyplomowych czy szkoleń i kursów specjalistycznych.

Wszystkie projekty pozyskane w aktualnie trwającej perspektywie UE na lata 2014-2020 zostały przygotowane przez pracowników Urzędu Dzielnicy Śródmieście, bez wsparcia ekspertów zewnętrznych.

„Szkoła badaczy”

Jednym z największych i ważniejszych projektów jest „Szkoła badaczy”, realizowany od 1 stycznia 2019 do 31 marca 2021 r. Jego koszt to ponad 3,3 mln zł, a kwota dofinansowania to blisko 3,2 mln zł. Celem programu jest rozwijanie u uczniów właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy poprzez organizację zajęć dodatkowych, tworzenie warunków do nauczania opartego na metodzie eksperymentu

Projekty edukacyjne w perspektywie unijnej 2014-2020 zostały przygotowane wyłącznie przez pracowników dzielnicy Śródmieście

i wykorzystaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych. „Szkoła badaczy” jest największym projektem edukacyjnym realizowanym w aktualnej perspektywie finansowej UE na lata 2014-2020 przez warszawskie dzielnice. Zakłada on objęcie wsparciem 1721 uczniów śródmiejskich szkół (dotychczas skorzystało z niego już ponad 3000 uczniów): Zespołu Szkół nr 22, LXXV Liceum Ogólnokształcącego, Szkoły Podstawowej nr 1, Szkoły Podstawowej nr 12, Szkoły Podstawowej nr 34, Szkoły Podstawowej nr 220 i Technikum Architektoniczno-Budowlanego. W ramach projektu kupiono:

- 7 cyfrowych pracowni językowych – każda wyposażona jest w ergonomiczne meble, jednostkę sterującą z oprogramowaniem oraz niezbędnym okablowaniem do sterowania klasopracownią, monitor dotykowy wbudowany w blat biurka, 17 par słuchawek,
- 18 komputerów All-in-one (iMac),
- 6 monitorów interaktywnych 65 cali
- kompleksowe wyposażenie pracowni fizycznej w pomoce dydaktyczne do prowadzenia eksperymentów (za 60.000 zł)
- 180 laptopów z oprogramowaniem,
- 186 tabletów dla uczniów,
- drukarkę 3D wraz z materiałami eksploatacyjnymi,

- 23 zestawy interaktywne (tablica interaktywna, projektor, oprogramowanie).

„Postaw na rozwój”

To kolejny ważny projekt realizowany w naszej dzielnicy. Jego koszt to 455.446,25 zł, zaś kwota dofinansowania wynosi 409.476,25 zł. Rozpoczął się 1 czerwca 2019 r. i potrwa do 31 stycznia 2022 r. W projekcie docelowo weźmie udział 80 uczniów oraz dwóch nauczycieli Zespołu Szkół Gastronomicznych im. prof. Eugeniusza Pijanowskiego. Program jest odpowiedzią na ogromne zapotrzebowanie na warszawskim rynku na usługi gastronomiczne i racjonalne odżywianie. Jego celem jest podniesienie umiejętności uczniów Zespołu Szkół Gastronomicznych, tak aby w przyszłości znaleźli zatrudnienie w zawodach: osobisty trener personalny i dietetyk.

W projekcie realizowane są zajęcia: technologiczne (sporządzanie potraw i deserów dietetycznych), z dietetyki, aktywności fizycznej, komunikacji interpersonalnej, a także praktyki i staże zawodowe dla 64 uczniów na kierunkach „kucharz” oraz „technik żywienia i usług gastronomicznych”, za które uczniowie otrzymują wynagrodzenie. W ramach projektu sfinansowa-

ny został zakup wyposażenia niezbędnego uczniom, jak chociażby odzież robocza, profesjonalne noże oraz deski kuchenne. Ważnym jego elementem jest skierowanie dwóch nauczycieli na studia podyplomowe na kierunku „Żywność człowieka i gastronomia”, aby w przyszłości mogli uczyć przedmiotów w tym zakresie.

W tym projekcie kupiono:

- komputer i projektor multimedialny,
- program komputerowy do układania jadłospisów,
- analizatora składu ciała,
- przyrząd do mierzenia tkanki tłuszczowej,
- profesjonalny robot kuchenny,
- szybikowar.

„Droga do sukcesu”

Jest to projekt, którego realizacja rozpocznie się 1 lipca przyszłego roku i potrwa do 30 czerwca 2023 r. Jego wartość to 2.020.476 zł, dofinansowanie natomiast wyniesie 1.647.134 zł. Skierowany on będzie do 1441 uczniów oraz 114 nauczycieli z II LO im. Stefana Batorego, IX LO im. Klementyny Hoffmanowej, XI LO im. Mikołaja Reja, LXXV LO im. Jana III Sobieskiego, Szkoły Podstawowej nr 32 im. Małego Powstańca, Szkoły Podstawowej nr 75 im. Marii Konopnickiej oraz Szkoły Podstawowej nr 34 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 8.

Pieniądze przeznaczone będą na zajęcia m.in. z języków obcych (angielskiego, hiszpańskiego, niemieckiego), matematyki i robotyki, biologii. Prowadzony będzie także klub młodego fizyka i chemika, zajęcia przyrodniczo-laboratoryjne, ale też zajęcia rozwijające zainteresowania nowymi technologiami np. „IT for kids”. Ta oferta skierowana będzie dla uczniów szkół podstawowych.

Z kolei uczniowie liceów będą mogli uczestniczyć w dodatkowych zajęciach z języka angielskiego z użyciem multimedialnych pracowni ze sprzętem audio-wideo, z biologii, fizyki, chemii, geografii. Zorganizowane zostaną także zajęcia wyrównawcze z matematyki i rozwijające uzdolnienia matematyczne, laboratorium biologiczne i chemiczne, zajęcia z fizyki metodą eksperymentu, nauki programowania i lekcje komputerowe (bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni, rozwijanie kompetencji informatycznych).

Program skierowany będzie także do nauczycieli, dla których przewidziano szkolenia ze stosowania w szkole e-podręczników i e-zasobów, narzędzi TIK w nauczaniu, robotyki i programowania.

Zakupy zaplanowane w projekcie opiewają na kwotę 549.719,00 zł. Pieniądze będą przeznaczone na zakup:

- 60 tabletów dla uczniów,
- 33 laptopów wraz z oprogramowaniem,
- 32 zestawów komputerowych,
- 3 robotów edukacyjnych z akcesoriami,
- pracowni językowej na 16 stanowisk,
- wyposażenia do 2 pracowni fizycznych i 4 pracowni biologicznych,
- 6 zestawów klocków do robotyki,
- 3 zestawów interaktywnych (tablica interaktywna, projektor, oprogramowanie),
- pomocy dydaktycznych – gier do nauki programowania, programów multimedialnych, mikroskopów, zestawów brył geometrycznych, zestawów do eksperymentów, klocków i układanek, gier logicznych, wizualizatorów, aparatów cyfrowych i kamer.

Damian Sadza

Wydział Oświaty i Funduszy Europejskich dla Dzielnicy Śródmieście

STYPENDIA

Znajdź pieniądze dla siebie

Każdy, kto myśli o wyjeździe na studia za granicą albo chciałby wziąć udział w konkursie może zajrzeć na stronę MojeStypendium.pl. Jest to darmowa baza ofert stypendialnych, konkursów i staży.

Portal „Moje Stypendium” prowadzony jest od 2006 r. przez Fundację Dobra Sieć, która od ponad 10 lat aktywnie działa w obszarze wykorzystywania nowych technologii dla rozwoju

społecznego. W bazie serwisu od początku jego istnienia zgromadzonych zostało ponad 12 tys. ofert stypendiów, konkursów i staży. Na portalu regularnie publikowane są artykuły o tematyce związanej

ze stypendiami i edukacją – m.in. o tym, jak i gdzie szukać wsparcia na studia w Polsce i za granicą.

Działalność fundacji obejmuje też szeroko zakrojone badania i analizy systemu stypendiów

w Polsce oraz wsparcie organizacji w tworzeniu, udoskonalaniu i promocji programów stypendialnych. Regularnie publikowane są zestawienia grantów dla organizacji pozarządowych, szczególnie dla tych

o profilu społecznym, działających w obszarze edukacji i przeciwdziałania wykluczeniu. Aby uzyskać więcej informacji, wystarczy zajrzeć na stronę www.mojestypendium.pl.

Opr. JK

INWESTYCJE

„Emilia” w nowej odsłonie

Pięć firm chce wybudować i poprowadzić nowy pawilon „Emilia”, który ma stanąć w pobliżu Pałacu Kultury i Nauki. Obiekt powstanie w formule partnerstwa publiczno-prywatnego. Jego otwarcie zaplanowano za trzy lata.

Startą „Emilię” rozebrano na przełomie lat 2016 i 2017, zachowano jedynie część konstrukcji, która ma zostać wykorzystana w nowym obiekcie. Pawilon „Nowa Emilia” powstanie przed Pałacem Kultury i Nauki, od strony ul. Świętokrzyskiej. Jego kształt ma nawiązywać do dawnego sklepu meblowego, który stał przy ul. Emilii Plater. Budynek ma powstać w formule partnerstwa publiczno-prywatnego.

– Pomimo trudnej sytuacji, związanej z epidemią koronawirusa, miasto działa i przygotowuje nowe możliwości inwestycyjne. Pawilon „Emilia”, który powstanie w samym centrum miasta, będzie miejscem,

Nowa „Emilia” będzie realizowała funkcje aktywizujące i integrujące społeczeństwo. W jej wnętrzach planowane jest stworzenie miejskiej oranżerii z mnóstwem zieleni, miejscami do odpoczynku i rekreacji. Powstanie także przestrzeń konferencyjna, wystawiennicza i muzealna.

które integruje i angażuje. Trudno sobie wyobrazić w Warszawie bardziej prestiżową lokalizację do organizacji konferencji i wystaw, a planowana w budynku oranżeria i sąsiedztwo parku Świętokrzyskiego dodatkowo zwiększą atrakcyjność tego miejsca – mówi Rafał Trzaskowski, prezydent m.st. Warszawy. – Finansowanie w ramach PPP to dodatkowa szansa na rozwój samorządu.

Przez lata przy ul. Emilii Plater stał słynny sklep meblowy

Realizacja inwestycji w tej formule zakłada, że partner prywatny sfinansuje i zbuduje obiekt, a następnie przejmie zarządzanie nim na czas określony w toku negocjacji.

Postępowanie ws. wyboru partnera prywatnego do projektu „Nowa Emilia. Przestrzeń ekspozycyjna i miejska oranżeria” składa się z kilku etapów, które w imieniu Warszawy prowadzi Stołeczny Zarząd Rozbudowy Miasta. Pierwszym z rozpoczętych już etapów jest prekwalfikacja i dopuszczenie do udziału w postępowaniu maksymalnie pięciu potencjalnych partnerów, z którymi będą prowadzone tury negocjacyjne: techniczna i technologiczna, ekonomiczna i prawna. W toku negocjacji, które rozpoczęły się z początkiem września br., zostanie wypracowany model realizacji przedsięwzięcia. Kolejno partnerzy zostaną wezwani do złożenia ofert, a miasto wybierze najkorzystniejszą z nich. Harmonogram prac przewiduje po

zakończeniu postępowania podpisanie z partnerem prywatnym umowy w drugim kwartale 2021 r., z kolei oddanie do użytku nowego pawilonu zaplanowano w połowie 2023 r.

Pawilon „Emilia”, reprezentujący styl modernistyczny, towarzyszył mieszkańcom Warszawy od lat 70. XX w. i był powszechnie rozpoznawalny. Na początku XXI w. przez kilka lat znajdowała się w nim siedziba Muzeum Sztuki Nowoczesnej.

Budynek ma być wyglądem bardzo zbliżony do oryginału, a podczas budowy mają zostać wykorzystane historyczne elementy. Pierwotnie był on zlokalizowany u zbiegu ulic Emilii Plater i Świętokrzyskiej. Nowy budynek powstanie przy parku Świętokrzyskim, nieopodal północnego wyjścia z Pałacu Kultury i Nauki. Obiekt zostanie zaadaptowany zgodnie z obowiązującym planem miejscowym i będzie pełnił funkcje aktywizujące i integrujące spo-

czeństwo. W budynku planowane jest również stworzenie miejskiej oranżerii z przestrzenią usługową, np. gastronomiczną.

„Nowa Emilia” zaplanowana została jako trzykondygnacyjny obiekt, o łącznej powierzchni nieco ponad 7 tys. m kw. Parter to otwarta przestrzeń z elewacją skierowaną na park

i kawiarnią w poziomie terenu. Staną tam mobilne donice z zielenią, które w miesiącach letnich przenoszone będą na taras przed budynkiem. Na piętrze wśród wysokiej zieleni znajdą się ciche zaułki, w których będzie można porozmawiać, pograć w planszówki, odpocząć. Projektanci zaplanowali też przestrzeń przeznaczoną na spotkania taneczne czy wspólną praktykę jogi. Z kolei przestrzeń konferencyjną zajmie największą (liczącą ponad 3000 m kw.) kondygnację podziemną. Znajdą się tu także pomieszczenia warsztatowe i przestrzeń muzealna. Sercem budynku będzie trzykondygnacyjne atrium z wysokimi drzewami, pełniące funkcje foyer, miejsca spotkań, debat i wernisaży.

Inwestycja powstanie w nowej technologii, jednak zgodnie ze wskazówkami Stołecznego Konserwatora Zabytków, który zadba o możliwie najwierniejsze odwzorowanie pierwotnego wyglądu budynku.

JK

Realizację inwestycji zaplanowano w formule PPP

HISTORIA KOMUNIKACJI

Najstarszy warszawski autobus wrócił na ulice

Ma 88 lat i jest jednym z dwóch przedwojennych autobusów w Polsce. Pojazd marki Somua Six, będącej ikoną przedwojennej komunikacji miejskiej, można teraz podziwiać na śródmiejskich ulicach.

Pojazd pochodzący z roku 1932 został sprowadzony z Holandii i dzięki pracownikom zajezdni MZA „Stalowa” oraz specjalistom z firmy Abcar Oldtimers przeszedł pieczołowitą rewitalizację. Został odtworzony do takiego stanu, w jakim w 1928 r. pierwsze francuskie autobusy marki Somua Six zadebiutowały na ulicach stolicy.

Somuy, wizytówka przedwojennej Warszawy, były wówczas najnowo-

cześniejszymi autobusami na świecie, a egzemplarze w wersji produkowanej dla Warszawy miały luksusowe wyposażenie, m.in. skórzane fotele i mahoniowe obicia ścian oraz sufitów (wersja paryska była dużo uboższa).

II wojnę światową przetrwały trzy somuy, które po naprawach służyły do 1949 r. Niestety żaden z oryginalnych warszawskich pojazdów nie zachował się do dziś – ostatnie zostały zełomowane w końcu lat 40.

W roku stulecia warszawskich autobusów Miejskie Zakłady Autobusowe przywracają stolicy jej ważny zabytek, a jednocześnie świadectwo świetnej tradycji warszawskiej komunikacji miejskiej. Premierowy przejazd odbył się częściowo po trasie przedwojennej linii „A” z pl. Teatralnego na pl. Zbawiciela – pierwszej obsługiwanej w Warszawie przez somuy.

Opr. JK

Autobusy Somua Six były przed II wojną światową najnowocześniejszymi pojazdami w komunikacji miejskiej

ŚRÓDMIEJSKIE REMONTY

Fontanna znów zachwyca

Zakończył się remont konserwatorski fontanny na Rynku Mariensztackim. Naprawiono piaskowe rzeźby, wymieniono kamienne płyty na dnie basenu, całość zyskała efektowną iluminację. Zarząd Terenów Publicznych prowadzi jeszcze prace remontowe m.in. murków oporowych, balustrady, nawierzchni placu, schodów. Całość będzie gotowa w połowie listopada br.

Fontanna na Mariensztacie

Rynek na Mariensztacie jest atrakcją turystyczną stolicy i miejscem chętnie odwiedzanym przez mieszkańców. Po wojnie odbywały się tutaj słynne miejskie potańcówki. Sam Rynek najprawdopodobniej powstał po 1843 r., kiedy magistrat wykupił kilka posesji na terenie dawnej jurydyki Mariensztat, tworząc w ten sposób niewielki placik targowy. W kolejnych latach był on powiększany, aż w latach 60. XIX w. stał się głównym miejscem targowym na Powiślu. W drewnianych straganach sprzedawano głównie jedzenie. Na początku XX w. przy placu wybudowano kilka wysokich kamienic.

W 1949 r. Rynek stał się centrum osiedla Mariensztat. Był otoczony

z trzech stron niewysokimi kamienicami krytymi dachówką, a od czwartej otwarty na Trasę W-Z. Wtedy też na placu zbudowano fontannę z rzeźbami chłopców wpatrujących się w strugi wypływającej wody. Jej autorem był Jerzy Jarnuszkiewicz.

W ostatnich tygodniach Zarząd Terenów Publicznych przeprowadził prace konserwatorskie przy fontannie. Miały one powstrzymać proces destrukcji kamienia, przywrócić walory estetyczne obiektu oraz zabezpieczyć go przed niekorzystnymi wpływami środowiska i zagrożeniami związanymi z ciągłym zawilgoceniem. Rzeźby z piaskowca zostały oczyszczone z brudu i kurzu, naprawiono fugi, wypełniono

ubytki kamienne rzeźb. Fontannę poddano hydrofobizacji (zabezpieczenie przed nasiąkaniem wodą) i zaimpregnowano preparatami antygraffiti. Wymieniono dno basenu wykonane z granitowych płyt w kształcie trójkątów (płyty w kolorze żółtym – granit indyjski Kashir Gold, płyty w kolorze czerwonym – granit skandynawski Venga). Zamontowano także nową iluminację fontanny.

Oprócz remontu fontanny ZTP prowadzi także prace konserwatorskie murków oporowych i balustrady, nawierzchni placu, schodów, siedzisk wokół drzew i donic. Murki i balustrady są oczyszczane z brudu i kurzu, odtwarzane są brakujące elementy kamienne, usuwane napisy i bązgroły. Na koniec zostaną one zaimpregnowane preparatami antygraffiti. Nawierzchnia Rynku oraz schody, wykonane z granitu strzegomskiego i klinkieru, są czyszczone, uzupełniane są brakujące fugi między płytami. Pracom naprawczym poddawane są także siedziska wokół drzew, a betonowe donice wymienione będą na nowe. Zakończenie remontu planowane jest w połowie listopada br.

Arkadiusz Łapkiewicz
Dyrektor Zarządu Terenów Publicznych

WARSZAWA W KWIATACH

Takiego podwórka można tylko pozazdrościć

Śródmiejskie podwórko nagrodzone

Skwer przy ul. Lewartowskiego 5, wyremontowany przez Zakład Gospodarowania Nieruchomościami, został nagrodzony w 37. edycji konkursu „Warszawa w kwiatach i zieleni”. Podwórko zajęło II miejsce w kategorii „Tereny spółdzielni, wspólnot mieszkaniowych, budynków komunalnych”.

Dziś podwórko przy ul. Lewartowskiego 5 służy mieszkańcom jako miejsce do odpoczynku i spędzania wolnego czasu wśród zieleni. Aż trudno uwierzyć, że jeszcze niedawno było to zaniedbane boisko w centrum dzielnicy. Po przeprowadzonej w 2018 r. rewitalizacji skwer zazieleśnił się i rozkwitł. Rosną tu m.in. krzewy róż, juki karolińskie, jeżówki „Red Pearl”, żurawki „Forever Red”, świerki serbskie, sosny czarne, jarzęby dalekowschodnie.

Rewitalizacja podwórka obejmowała nie tylko nasadzenia. Na terenie skweru znalazła się m.in. obrośnięta pnąciami pergola wraz z wygodnymi ławkami z wysokim oparciem; stół do ping-ponga oraz stoliki do gry w szachy lub warcaby; urządzenie do *street workoutu*; alejki spacerowe; stojaki na rowery, ławki parkowe, latarnie, kosze na śmieci.

Historia konkursu „Warszawa w kwiatach i zieleni” sięga czasów przedwojennych. Ideę upiększania stolicy zielenią zapoczątkował prezydent Stefan Starzyński. Odbył się on po raz pierwszy w 1937 r. i jeszcze raz w roku 1938. Wśród nagrodzonych osób znalazła się wtedy Mira Zimińska. W 1971 r. konkurs wskrzesiła prezes oddziału Powiśle Towarzystwa Przyjaciół Warszawy Zofia Wóycicka, miał on jednak tylko zasięg lokalny. Z czasem do plebiscytu włączały się kolejne dzielnice, a w 1984 r. objął on całe miasto. Dziś „Warszawa w kwiatach i zieleni” cieszy się ogromnym zainteresowaniem. Do rywalizacji może stanąć każdy, kto ma ogród, ogródek, balkon, a nawet ukwiecone okno. Inicjatywa wspiera lokalną aktywność, miejskie ogrodnictwo i stanowi doskonałą integrację międzypokoleniową.

Agnieszka Iwańska-Mróż
Zakład Gospodarowania Nieruchomościami

ZIELEŃ MIEJSKA

Wielkie sadzenie kapusty i wrzosów

Kilka tysięcy jesiennych roślin upiększy Warszawę. Rozpoczęło się sadzenie krzewów, wrzosów i kapusty ozdobnej. Pierwsze kompozycje można już podziwiać na Nowym Świecie, Krakowskim Przedmieściu i w Ogrodzie Saskim.

Zarząd Zieleni Miejskiej rozpoczął jesienne nasadzenia. Na ulicach Warszawy systematycznie pojawiają się ozdobne kapusty, krzewy, byliny. Ma być kolorowo i radośnie.

Szczególną uwagę mieszkańców i turystów zwracają wyjątkowo malownicze kapusty ozdobne, zasadzone w donicach ustawionych wzdłuż Krakowskiego Przedmieścia i Nowego Świata. Ponadto cebule kwiatowe i byliny systematycznie upięk-

szają rabaty kwiatowe przy warszawskich rondach i placach: m.in. rondzie Dmowskiego, de Gaulle'a i Sedlaczka oraz pl. Zbawiciela, Trzech Krzyży i Na Rozdrożu.

Jesień to także okres intensywnych prac w parkach. W otoczeniu Grobu Nieznanego Żołnierza zachwycają biało-czerwone wrzosy nasadzone w formie szachownicy. Wokół pobliskiej fontanny oczy cieszy ozdobna kapusta. Posadzenie wrzosów Zarząd Zieleni planuje również w kilku

innych miejscach na terenie naszej dzielnicy, chociażby w Parku im. Romualda Traugutta oraz na skwerach przy ul. Smolnej i przy pomniku Bitwy o Monte Cassino.

Prace ogrodnicze będą kontynuowane także w listopadzie. W pasach drogowych warszawskich ulic pojawi się wówczas ok. 3100 szt. drzew, a kolejnych 400 zasadzonych zostanie w parkach i m.in. na terenach placówek oświatowych.

JK

Ozdobna kapusta jak co roku zachwyca spacerowiczów w Ogrodzie Saskim

POMOC SUICYDOLOGICZNA

Warsztaty w szkołach i porady dla seniorów

Do tej pory stałą opieką śródmiejskiego suicydologa objętych zostało kilkanaście osób, ale zapotrzebowanie jest dużo większe. Dlatego władze dzielnicy zapowiedziały rozszerzenie działań o warsztaty w szkołach, pomoc seniorom oraz współpracę z policją. Szczególny nacisk zostanie położony na radzenie sobie z sytuacjami kryzysowymi wywołanymi przez pandemię Covid-19.

Związek pomiędzy trudnościami życiowymi, takimi jak choćby te wynikające z pandemii Covid-19, a depresjami czy nawet myślami samobójczymi jest oczywisty. Każdy lekarz potwierdzi, że lepiej jest zapobiegać schorzeniom, niż je leczyć.

– Właśnie dlatego otwieramy nowy rozdział w naszej pracy na rzecz zapobiegania samobójstwom. Pomożemy przełamać wstyd przed sięgnięciem po wsparcie, pokażemy, jak rozpoznać wczesne symptomy problemów natury psychicznej, a także jak pomóc bliskim i samemu sobie w sytuacjach kryzysowych – mówi burmistrz Śródmieścia Aleksander Ferens.

Działania profilaktyczne ruszyły już w połowie września br. Objęły one śródmiejskie placówki oświatowe. To w nich przede wszystkim prowadzone są zajęcia i pogadanki poświęcone rozpoznawaniu i neutralizowaniu sytuacji kryzysowych. Zajęcia są dostosowane do specyfiki szkoły. Ich przebieg i zakres jest każdorazowo konsultowany z dyrektorami oraz rodzicami uczniów. W planach są zajęcia przeznaczone

dla rodziców, spotkania z suicydologiem podczas lekcji wychowawczych oraz rozmowy z psychologiem szkolnym. Zajęcia będą przybierać formę stacjonarną albo internetową – w zależności od aktualnej sytuacji epidemicznej w danej placówce.

Zajęcia dla seniorów będą odbywać się w śródmiejskim Centrum Pomocy Społecznej im. prof. A. Tyrowskiego. Zostaną rozbudowane o metody radzenia sobie z samotnością oraz chorobami. Osobne szkolenia stacjonarne oraz internetowe zostaną zorganizowane dla pracowników pomocy społecznej – również tych z innych dzielnic Warszawy. – Śródmieście staje się koordynatorem stołecznej pomocy suicydologicznej. Korzystając ze zdobytego doświadczenia, pomożemy innym dzielnicom rozwiązywać kryzysy psychiczne mieszkańców. Dzięki temu każdy mieszkaniec Warszawy będzie mógł liczyć na fachowe wsparcie. Nikt nie zostanie pozostawiony samemu sobie – zaznacza zastępczyni burmistrza Śródmieścia Magdalena Wojciechowska.

Profilaktyka nie jest jednak jedyną nowością wprowadzaną przez władze Śródmieścia w trosce o zdrowie i życie mieszkańców. Dążąc do jak największej efektywności działań, dzielnica zacieśniła współpracę w obszarze zapobiegania samobójstwom z Komendą Stołeczną Policji. Dzięki nowym zasadom współpracy śródmiejski suicydolog otrzyma informacje o każdej próbie samobójczej niezakończonych śmiercią. Dzięki temu możliwe będzie dotarcie z pomocą do najbardziej potrzebujących i obniżenie prawdopodobieństwa ponownienia próby samobójczej w przyszłości. Natychmiastowa komunikacja działań będzie również w drugą stronę – dzielnicowy specjalista będzie na bieżąco przekazywać policji informacje o zgłoszeniach zamiarów samobójczych, co pozwoli znacząco skrócić czas reakcji i jeszcze skuteczniej prowadzić akcje ratunkowe. Jak zapewnia burmistrz Wojciechowska, to dopiero początek pracy nad nowymi rozwiązaniami. – Naszym celem jest całkowita koordynacja pracy suicydologa i służb – wyjaśnia.

Jakub Leduchowski

ŚRÓDMIEJSCY STYPENDYŚCI

Magiczne

Przygotowanie spektaklu teatralnego nawiązującego do działalności warszawskiej wytwórni płyt winylowych Syrena Rekord to najnowszy projekt stypendialny realizowany w dzielnicy Śródmieście. Pracuje nad nim Anna Ługowska, absolwentka Uniwersytetu Warszawskiego i Akademii Pedagogiki Specjalnej, aktorka, autorka muzyki do spektakli, pomysłodawczyni warsztatów artystyczno-edukacyjnych dla dzieci.

Jednym z najbardziej rozwijających się współcześnie nurtów teatralnych, ale zarazem niszą na polskiej arenie kulturalnej, jest teatr dla najmłodszych widzów, nazywany też „najnajem”. Przedstawienia adresowane są do dzieci w wieku do 3 lat. Korzenie takiego teatru sięgają Włoch, gdzie Robert Frabetii po raz pierwszy uznał dzieci w wieku żłobkowym za pełnoprawnych widzów i zaczął przygotowywać dla nich profesjonalne widowiska. Dziś Bolonia pozostaje stolicą teatru „najnajowego”, który rozwija się dynamicznie, odpowiadając na potrzeby dzieci i ich opiekunów.

W Warszawie oferta teatralna skierowana do najmłodszych mieszkańców nie jest zbyt rozbudowana. – W mieście działają dwa prywatne teatry przeznaczone dla dzieci do 3 lat, które odbierają teatr w inny sposób niż choćby przedszkolaki, uczniowie czy dorośli – tłumaczy Anna Ługowska, pomysłodawczyni projektu i tegoroczna śródmiejska stypendystka. – Spektakle dla „najnajów” bazują na pracy z przedmiotem, obra-

zem, ruchem i fakturą. Standardowo widowisko trwa ok. 30 minut, po czym następuje równie ważna zabawa wykorzystująca chociażby rekwizyty.

Płyta winylowa tematem projektu

– Przedstawienia adresowane do bardzo małych dzieci nie są jeszcze zbyt popularne – mówi Mirosław Pawłowski, przewodniczący komisji przyznającej śródmiejskie stypendia. – Dlatego doceniliśmy projekt i dajemy mu szansę na realizację. Tym bardziej, że niezwykle ciekawy jest temat, motyw przewodni opowiadania.

Założeniem tegorocznego projektu jest bowiem popularyzacja płyt winylowych, które przeżywają swój renesans. Są synonimem luksusu wśród muzyków, esencją celebrowania chwili, spotkaniem z dużym formatem okładki, więc i większą porcją grafiki. Pomimo to niewielu wie, że w samym centrum Śródmieścia, przy ul. Chmielnej 66, znajdowała się niegdyś wytwórnia płytowa Syrena Rekord. Było to największe polskie przedsiębiorstwo

HISTORIA

Tej muzyki

Działająca w centrum Warszawy wytwórnia płyt Syrena Rekord nie miała sobie równych w przedwojennej Polsce. Tłoczyła tysiące płyt dziennie, a z krążków brzmiały głosy najznakomitszych artystów dwudziestolecia międzywojennego.

Pierwsza polska wytwórnia płyt gramofonowych Syrena Rekord założona została w 1904 r. Jej twórcą był Juliusz Feigenbaum. Mieściła się w samym centrum miasta, szybko podbiła rynek i stała się największą tłocznią płyt w Królestwie Polskim. W tym czasie (do 1914 r.) produkowała 2,5 mln płyt rocznie.

Sam Juliusz Feigenbaum urodził się w 1872 r. w Warszawie. Był synem

handlowca Borucha i posługiwał się trzema imionami. Używał hebrajskiego Jehoszaja, występował jako Juliusz, a w Rosji nazywano go Jurijem Wasiliewiczem. Miał znakomity słuch i doskonałe przygotowanie muzyczne. Uczył się gry na wiolonczeli, grywał w kwartecie smyczkowym, komponował utwory. Prawdopodobnie uczestniczył też w pierwszym pokazie gramofonu w Warszawie, zorganizowanym w 1890 r. Być mo-

MIEJSCA PRZYJAZNE SENIOROM

Placówki z certyfikatem

Aż trzy śródmiejskie placówki zostały wyróżnione certyfikatem „Miejsce przyjazne seniorom 2019-2021”. Są to: Dom Kultury „Śródmieście” – Scena na Smolnej, Międzypokoleniowa Klubokawiarnia DKŚ przy ul. Anielewiczowej i Dział Wsparcia Społecznego w Centrum Pomocy Społecznej Dzielnicy Śródmieście przy ul. Świętojerskiej.

Wiceprezydent Warszawy Paweł Rabiej i burmistrz Śródmieścia Aleksander Ferens z pracownikami wyróżnionych placówek

Inicjatywa organizowana przez warszawską i dzielnicowe Rady Seniorów oraz Biuro Pomocy i Projektów Społecznych Urzędu m.st. Warszawy ma na celu wyróżnienie miejsc przyjaznych seniorom, które oferują im atrakcyjne zniżki oraz ulgi, charakteryzując się odpowiednim poziomem obsługi, a także są pozbawione barier architektonicznych – przystosowane do potrzeb osób starszych.

Miejsca wybrane w ramach akcji otrzymują certyfikat „Miejsce przyjazne seniorom” i są oznaczane specjalnym znakiem informującym o wyróżnieniu. W konkursie mogą brać udział m.in. instytucje, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, osoby indywidualne, które wykazują się szczególną działalnością na rzecz osób starszych. Nie mogą jednak w nim uczestniczyć podmioty, które statutowo zostały powołane do takiej działalności.

JK

brzmienie winylowej płyty

tego typu i zajmowało się m.in. wydawaniem płyt z muzyką klasyczną.

– Śródmieście jako serce stolicy jest bardzo popularne zarówno wśród warszawiaków, jak i wśród turystów. Często jednak nawet sami mieszkańcy zapominają o jego unikalnym dziedzictwie. Przykładem może być właśnie zasłużona dla kultury firma Syrena Rekord, o której dziś już mało kto pamięta – wyjaśnia pomysłodawczyni projektu stypendialnego. – Dlatego zdecydowałam się pokazać najmłodszym dzieciom płytę winylową, a wszystkim opowiedzieć jej historię i przypomnieć dzieje popularnej wytwórni. – Sam pomysł zrodził się z fascynacji mojego 8-miesięcznego syna płytą winylową – opowiada Anna Ługowska. – Obserwując jego reakcje, mogę powiedzieć, że za sprawą kontrastowych barw, formatu i kształtu oraz możliwości odtwarzania muzyki winyl jest jednym z najbardziej ekscytujących obiektów w jego życiu – mówi stypendystka.

Sama płyta to jednak nie wszystko. W scenografii spektaklu pojawia się gramofon, który ma walory edukacyjne i przybliżyć pokoleniu przyzwyczajonemu do cyfryzacji inny, analogowy nośnik. Za materiał do ścieżki dźwiękowej spektaklu posłużą na-

Anna Ługowska od lat pracuje z dziećmi i tworzy dla nich muzykę i spektakle teatralne

grania z katalogów Syreny Rekord z muzyką klasyczną. W przedstawieniu nie zabraknie też wielu innych środków artystycznych. Będzie zabawa z płytą winylową, gra światła, wykorzystane zostaną instrumenty wibracyjne.

Realizacja projektu stypendialnego ma za zadanie budowanie i zacieśnianie kontaktów między

instytucjami przyjaznymi dzieciom, jak kawiarnie, miejsca aktywności lokalnej, fundacje, żłobki. Ważną rolę teatru „najmłodszy” jest także pozyskiwanie kolejnego pokolenia odbiorców kultury. To budowanie od podstaw świadomości, że sztuka i jej ośrodki służą odbiorcy – nie odwrotnie. Ważną ideą projektu jest też działanie ze społecznością lokalną z uwzględnieniem jej potrzeb. Chodzi m.in. o pokazywanie małym dzieciom i ich opiekunom różnorodnych środków artystycznych,

poszerzanie przez to ich repertuaru zabaw, uruchamianie kreatywności, promowanie aktywności muzycznej, ruchowej, wzmacnianie więzi rodzic-dziecko i promowanie lokalnych instytucji kultury.

Projekt w dobrych rękach

Dobrą realizację projektu artystycznego gwarantuje życiorys Anny Ługowskiej. Tegoroczna śródmiejska stypendystka jest aktorką, występowała m.in. w teatrach Współczesnym, Ochoty, AKT. Jest też gruntownie wykształconym pedagogiem. Ukończyła Uniwersytet Warszawski – Wydział Historyczny i Wydział Polonistyki, Akademię Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, studia podyplomowe nadające kwalifikacje do prowadzenia zajęć z tańca, muzyki i ruchu metodą C. Orffa oraz choreoterapii. Jest też cenionym edukatorem kulturalnym. Od wielu lat zajmuje się prowadzeniem

szkoleń i zajęć pilotażowych oraz tworzeniem scenariuszy. W Narodowym Instytucie Audiowizualnym tworzyła i realizowała autorskie warsztaty dla przedszkoli i szkół podstawowych bazujące na zbiorach Niniateki. W swoim dorobku Anna Ługowska ma także stworzenie oferty warsztatów folkloru polskiego dla dzieci i młodzieży w Saint-Avoid w Lotaryngii oraz realizację tam międzynarodowych warsztatów muzycznych i tanecznych zakończonych spektaklem.

Stypendystka przygotowuje także oprawę muzyczną do wydarzeń kulturalnych i spektakli teatralnych, gra na skrzypcach, altówce, dzwonkach chromatycznych i hang drumie, komponuje, pisze teksty piosenek. Jest też zdobywczynią Słonecznika – nagrody dla najbardziej rozwojowej inicjatywy dla dzieci w kategorii „Muzyka”.

Justyna Kamińska

Grzegorz Rogólski

Przewodniczący Komisji Promocji, Kultury i Sportu Rady Dzielnicy Śródmieście m.st. Warszawy

Wspieranie działalności artystycznej, kulturalnej i sportowej jest dla nas bardzo ważne. Dlatego już od kilku lat dzielnica Śródmieście finansuje stypendia dla osób, które mają ciekawy pomysł na projekt: artystyczny, związany z upowszechnianiem kultury lub opieką nad zabytkami. Musi on być tematycznie związany ze Śródmieściem lub też jego odbiorcami muszą być mieszkańcy dzielnicy. W 2020 r. przeznaczylimy na ten cel 24 tys. zł. Chcemy w ten sposób wspierać ciekawe inicjatywy twórców.

słuchali wszyscy

że to właśnie sprawiło, że kilka lat później już sam zajmował się produkcją i sprzedażą artykułów muzycznych. W swoim sklepie oferował fonografy Edisona, sprowadzał gramofony z Ameryki. W 1904 r. założył własną fabrykę gramofonów przy ul. Pięknej 33.

W roku 1912 wytwórnia przeniosła się do nowoczesnych budynków przy ul. Chmielnej 66. Lata I wojny światowej nie były dla niej zbyt pomyślne. Rozgrabienie i konfiskata majątku doprowadziły niemal do jej upadku. Sam Feigenbaum wyjechał do Szwajcarii, jednak w latach 20. powrócił do kraju i rozpoczął ratowanie fabryki. Wszystko doskonale poszło i już w 1929 r. Syrena zaczęła nagrywać

płyty metodą elektryczną, wówczas nowatorską i kosztowną. Zajęła się też realizacją dźwięku do filmów. Nawiązała współpracę z wybitnymi śpiewakami i muzykami. Program wytwórni był bardzo różnorodny i bogaty: od muzyki rozrywkowej, przez religijną, operową, poważną, aż do ludowej.

Na początku lat 30. Syrena Rekord przekształciła się w spółkę akcyjną. Feigenbaum zrezygnował z bezpośredniego zarządzania firmą, a jego miejsce zajął Hilary Tempel, radny gminy żydowskiej, przewodniczący zrzeszenia kupców i przemysłowców branży muzycznej.

Bardzo ważnym elementem było nagrywanie płyt prezentujących lo-

kalny folklor. Miało to ogromne znaczenie dla polskich Żydów, którzy od początku XX w. intensywnie zbierali i zapisywali żydowskie pieśni i tradycje – zgodnie z postulatami Icchoka Lejbusza Pereca, by tworzyć nowoczesną kulturę żydowską w oparciu o skarbiec tradycji.

Wytwórnia nie przetrwała II wojny światowej. Już w pierwszych dniach okupacji w 1939 r. Niemcy firmę zamknęli, a maszyny wywieźli. Hilary Tempel, który kierował wytwórnią w latach 30., został rozstrzelany w Palmirach w nocy z 20 na 21 czerwca 1940 r. Juliusz Feigenbaum zmarł w Zurychu w 1944 r. Z nagrań Syreny ocalało niespełna 60% płyt.

Opr. JK

SPACEREM PO ŚRÓDMIEŚCIU

Kamienice „króla czekolady”

Na przełomie XIX i XX w. zabudowę ul. Foksal tworzyły arystokratyczne rezydencje, placówki dyplomatyczne oraz luksusowe, kilkupiętrowe kamienice, w których mieszkania wynajmowali posłowie i senatorowie II RP, popularni aktorzy oraz osoby posiadające wysoki status majątkowy.

Ze względu na reprezentacyjny charakter ulicy działające w parterach budynków nie liczne sklepy i lokale rozrywkowe miały elitarny charakter. Tutaj spędzała wolny czas i bawiła się śmientanka towarzyska przedwojennej Warszawy, a rejon ten był uznawany za ekskluzywny zakątek Śródmieścia. Jedną z kamienic przy tej uliczce kupił w 1933 r. Jan Wedel, właściciel najpopularniejszej w Polsce fabryki czekolady. Zakup nieruchomości, oznaczonej numerem 13, traktował jako element długofalowej strategii inwestycyjnej, która rodzinie Wedłów miała przynosić stałe dochody, niezależnie od zysków osiąganych z produkcji wyrobów cukierniczych.

Sam budynek powstał dużo wcześniej, bo już w 1898 r. według projektu Artura Ottona Spitzbartha. Był to potężny, czteropiętrowy gmach. Jego elewację frontową bogato zdobiły detale sztukatorskie, harmonijnie współgrające z klinkierową okładziną. Również wewnątrz zadziwiała luksusowym wykończeniem. Były tam schody obłożone marmurem, sztukaterie, malowidła ściennie oraz drewniane, wielobarwne posadzki taflowe. Mimo to nowy właściciel zle-

cił znanemu warszawskiemu architektowi Zdzisławowi Mączyńskiemu przebudowę fasady, uznając poprzednią za niemożliwą i odstraszającą potencjalnych najemców. Z elewacji frontowej zdjęto eklektyczne dekoracje, pozostawiając jedynie gładkie tynki. W trakcie modernizacji kamienicę wyposażono w nowoczesne instalacje techniczne oraz w przeszkloną windę, która poruszała się w szybie dostawionym do zewnętrznej ściany oficyny poprzecznej.

Z Berlina do Warszawy

Jan Wedel był wnukiem założyciela rodzinnej firmy produkującej słodycze – Karola Ernsta Heinricha Wedla, który przyjechał z Berlina do Warszawy w poszukiwaniu lepszych warunków do pracy i życia. Swoją pierwszą fabrykę (z pijalnią i wytwórnią czekolady) otworzył przy ul. Miodowej 12. Jego syn Emil Albert Wedel po ukończeniu praktyki w zakładach cukierniczych zachod-

Przed II wojną kamienica należała do rodziny Wedłów. Obecnie dzięki prywatnemu właścicielowi została wyremontowana

niej Europy (Francja, Anglia, Szwajcaria, Niemcy) oraz uzyskaniu doktoratu z chemii spożywczej przejął po ojcu w 1872 r. fabrykę czekolady. Manufaktura, oprócz tego, że przynosiła niezłe dochody, dawała także spore możliwości dalszego rozwoju oraz wprowadzania nowoczesnych metod produkcji. Dlatego w 1893 r. Emil Wedel wybudował przy ul. Szpi-

Karol Wedel przyjechał z Berlina do Warszawy w poszukiwaniu lepszych warunków do pracy i życia. Swoją pierwszą fabrykę (z pijalnią i wytwórnią czekolady) otworzył przy ul. Miodowej 12.

Jego syn Emil Wedel po ukończeniu praktyki w zakładach cukierniczych zachodniej Europy oraz uzyskaniu doktoratu z chemii spożywczej przejął po ojcu w 1872 r. fabrykę czekolady.

talnej 8 elegancką kamienicę z luksusowo wyposażonymi mieszkaniami, które przeznaczone były na wynajem. W oficynie natomiast prowadził produkcję czekolady. W narożniku budynku było wejście do istniejącego do dzisiaj „Sklepu staroświeckiego” ze słodyczami i pijalnią czekolady. Bogata dekoracja architektoniczna i malarska, wykonana przez znanego artystę Józefa Buchbindera, oraz wspaniała cukiernia przyciągały liczną klientelę.

Wyroby Emila Wedla dzięki skutecznym działaniom marketingowym stały się bardzo popularne w Polsce i na świecie. Aby zapobiec ich fałszowaniu (co było w tym czasie nagminne), każdy wyrób był sygnowany podpisem właściciela fabryki.

W ten sposób powstał bardzo znany znak graficzny, który używany jest do dzisiaj.

Po śmierci Emila Alberta Wedla firmą zarządzał, wykształcony w Niemczech, Jan Wedel. Dał się poznać jako znakomity pracodawca i zarządca. To on (mimo kryzysu gospodarczego) wybudował na Pradze w 1927 r. nowoczesną fabrykę czekolady z zapleczem socjalnym dla pracowników. Była tam stołówka, umywalnia, szatnie oraz przedszkole dla dzieci. Aby zwiększyć sprzedaż swoich wyrobów, w latach 1935-1936 wybudował przy ul. Puławskiej kolejny sklep ze słodyczami oraz budynek przeznaczony na mieszkania dla kadry nadzorującej produkcję w fabryce.

Równocześnie z prowadzeniem działalności przemysłowej Jan Wedel zaczął inwestować wypracowany kapitał w nieruchomości, co przynosiło spółce znaczące dochody.

Paczki dla potrzebujących

W czasie II wojny światowej Fabryka Czekolady, Karmelków i Biszkoptów E. Wedel S.A. zmniejszyła produkcję słodyczy ze względu na brak dostępu do surowców. Jan Wedel przez całą okupację wspierał działalność konspiracyjną oraz pomagał przetrwać potrzebującym (literaci i artyści, którzy byli bez pracy otrzymywali paczki żywnościowe przygotowywane w jego fabryce). Wojna nie oszczędziła rodziny Jana Wedla. Wielu z nich nie doczekało jej zakończenia.

W 1948 r. całą firmę (łącznie z kamienicami oraz dworkiem w Konstancinie) przejęło państwo polskie. W kamienicy przy ul. Foksal 13 zamieszkali lokatorzy komunalni,

którym nowe władze przydzielały mieszkania. Po wielu dziesiątkach lat intensywnej eksploatacji, bez koniecznych remontów, budynek popadł w ruinę. W 1997 r. ze względu na zagrożenie katastrofą budowlaną wysiedlono wszystkich mieszkańców. Na szczęście znalazł się nabywca tej zrujnowanej nieruchomości. W wyniku starań nowego właściciela w ciągu trzech lat przywrócono pierwotny wygląd elewacji oraz wysoki standard mieszkań. Dzięki zastosowaniu szlachetnych materiałów oraz najwyższej jakości robót wykończeniowych przywrócono tej kamienicy ekskluzywny charakter.

Tekst i zdjęcia Adam Maruszak

W latach 90. XX w. budynek popadł w ruinę

ŻYCIE ŚRÓDMIEŚCIA

Redaktor naczelny: Krzysztof Czubaszek, kcubaszek@um.warszawa.pl
Współpraca: Justyna Kamińska, Jakub Leduchowski, Adam Maruszak, Mirosław Pawłowski
Zdjęcia: Marzena Wysznińska, Adam Maruszak, Shutterstock

Opracowanie graficzne i skład: CRACRA Piotr Wrona

Wydawca: Miasto Stołeczne Warszawa – Dzielnica Śródmieście, ul. Nowogrodzka 43, 00-691 Warszawa, www.srodmiescie.warszawa.pl, FB/dz.srodmiescie

Wydawca nie zwraca nadesłanych tekstów oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania.

© Copyright by Miasto Stołeczne Warszawa – Dzielnica Śródmieście, Warszawa 2020

Wszelkie prawa zastrzeżone / All rights reserved

ISSN 2544-7106

WYDARZENIA

Książki w Ogrodzie Saskim

Ostatni weekend lata upłynął pod znakiem spotkań z literaturą. W Ogrodzie Saskim zorganizowano Plener Literacki. Były rozmowy z pisarzami, swoją ofertę zaprezentowało ponad 40 wydawnictw.

Podczas imprezy można było spotkać laureatów Nagrody Literackiej m.st. Warszawy: Jakuba Żulczyka, Grzegorza Piątka, Arkadiusza Szarańca i Marcina Szczygielskiego. Nie zabrakło także wielu innych uznanych autorów, w tym Wojciecha Chmielarza, Mariusza Czubaja, Niny Majewskiej-Brown. Rozmowy

z nimi prowadzili Jerzy Kisielewski i Adam Szaja.

Wizyta w Ogrodzie Saskim była okazją, by zapoznać się z najnowszą ofertą kilkudziesięciu wydawców z całej Polski. Podczas kiermaszu przygotowanego przez Świat Książki odwiedzający kupowali książki w promocyjnych cenach.

Natomiast w Namiocie Literackim swoje działania zaprezentowała Fundacja Zmiana – organizacja pozarządowa prowadząca projekty literackie i działająca na rzecz popularyzacji czytelnictwa. W ramach wydarzenia „Pandemiczny stół literacki” do nowych właścicieli trafiło około tysiąca książek dla dorosłych i dla dzieci.

W uroczystym otwarciu Pleneru Literackiego uczestniczyli: Artur Jóźwik – dyrektor Biura Kultury Urzędu m.st. Warszawy, Aleksander Ferens – burmistrz Dzielnicy Śródmieście m.st. Warszawy, Sonia Draga – prezes Polskiej Izby Książki i prezes Wydawnictwa Sonia Draga, Rafał Skąpski – prezes Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek oraz prezes Spółki Targi Książki i Jacek Oryl – wiceprezes Fundacji Historia i Kultura.

Organizatorami wydarzenia były Fundacja Historia i Kultura oraz Miasto Stołeczne Warszawa, a partnerem – Stowarzyszenie Autorów ZAIKS.

Opr. JK

Uwagę odwiedzających przyciągała wanna pełna książek, przygotowana przez Fundację Zmiana

KULTURA

Centrum filmowe w nowej siedzibie

Kino polskie i zagraniczne, filmy klasyczne i współczesne, fabularne i dokumentalne, spotkania z twórcami – to wszystko czeka na miłośników kina w Alejach Ujazdowskich 20. Działalność wznowiło tam Centrum Kultury Filmowej im. Andrzeja Wajdy.

Pod nowym adresem odbywać się będą projekcje, spotkania, debaty i warsztaty. Niezwykle ciekawie zapowiada się sezon jesienno-zimowy. W programie są m.in. spotkania z filmami o Warszawie w Klubie Filmowym Stolica (w ramach obchodów 75. rocznicy odbudowy stolicy), warsztaty dla dzieci „Trampolina do kina. Odkrywcy ani-

macji”, Klub Serialowy w Odcinkach czy Klub Filmowy Poza Kadrem.

Centrum Kultury Filmowej im. Andrzeja Wajdy to warszawska instytucja kultury – pierwsza związana z kinem i kulturą filmową. CKF organizuje projekcje, dyskusje, wystawy, koncerty, debaty oraz prowadzi szeroko zakrojoną działalność edukacyjną dla dzieci i młodzieży, a także

inspirujące spotkania z twórcami. Dodatkowo placówka ta planuje i zleca badania rynku zawodów filmowych, współpracuje także z metodnikami i edukatorami, opracowując programy, które pozwalają jak najszerszej posługiwać się medium audiowizualnym w edukacji szkolnej i pozaszkolnej.

JK

NAGRODA IM. TADEUSZA MAZOWIECKIEGO

Wystawę „Mazowiecki. Najpierw jest się człowiekiem” można oglądać do 14 października na skwerze im. ks. Twardowskiego

Prezydent doceni młodych i aktywnych

Do 14 października można przysyłać zgłoszenia do pierwszej edycji Nagrody Prezydenta m.st. Warszawy im. Tadeusza Mazowieckiego. Jest ona wyróżnieniem dla młodych osób działających na rzecz społeczeństwa obywatelskiego.

Nagroda, ustanowiona przez prezydenta Rafała Trzaskowskiego, ma docenić młodych, którzy działają na rzecz miasta poprzez wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego, rozwijanie lokalnej społeczności i poszanowanie praw człowieka – mówi Aldona Machnowska-Góra, dyrektorka koordynatora ds. kultury i komunikacji społecznej m.st. Warszawy. – Chcemy uhonorować ich zaangażowanie, ale również docenić entuzjazm i energię, którymi dzielą się z innymi mieszkańcami.

W tegorocznej, pierwszej edycji konkursu nagrodzone zostaną inicjatywy i projekty realizowane przez młodych ludzi w 2019 r. Spośród przesłanych zgłoszeń kapituła konkursu, na której czele stoi prezydent Rafał Trzaskowski, wyłoni laureatów w dwóch kategoriach wiekowych: 15-19 lat i 20-26 lat. Wyróżniona może zostać każda osoba, która działa na rzecz Warszawy, nawet jeśli nie mieszka na terenie miasta. Zgłoszenia są przyjmowane do 14 października.

Patronem nagrody został Tadeusz Mazowiecki. Działacz „Solidarności”, późniejszy premier, który zawsze był odpowiedzialny za kraj i za ludzi, na

których krzywdę był szczególnie wrażliwy. – Przyznając nagrodę jego imienia, chcemy zwrócić uwagę na odpowiedzialność, która budzi się w młodym pokoleniu, a która w połączeniu z młodzieńczym zapałem może zrodzić rzeczy naprawdę ważne – mówi Aldona Machnowska-Góra. – Nagroda jest również wyrazem uznania dla Tadeusza Mazowieckiego za jego wkład w budowanie demokratycznego państwa.

Nagroda im. Tadeusza Mazowieckiego jest elementem działań w ramach programu „Młoda Warszawa. Miasto z klimatem dla młodych 2016-2020”, który ma za zadanie poprawić jakość życia młodzieży i wzmocnić uczestnictwo młodych ludzi w życiu miasta.

Wydarzeniu towarzyszy wystawa „Mazowiecki. Najpierw jest się człowiekiem”, którą można oglądać do 14 października przy skwerze im. ks. Jana Twardowskiego. Wystawa powstała dzięki współpracy Centrum Komunikacji Społecznej Urzędu m.st. Warszawy z Domem Spotkań z Historią.

Opr. JK

RAPORT

Turyści wybierali Warszawę

W 2019 r. Warszawę odwiedziło ponad 10 mln turystów. Aż 30% stanowili cudzoziemcy. Najwięcej było Brytyjczyków, Niemców i Ukraińców. Niestety w 2020 r. nastąpiło gwałtowne załamanie ruchu turystycznego. W II kwartale br. liczba turystów w stolicy spadła o 93% w stosunku do analogicznego okresu w roku 2019.

W 2019 r. do Warszawy przyjechało ponad 10 mln turystów. Jest to niemal tyle samo, co w rekordowym 2018 r., kiedy po raz pierwszy w historii liczba odwiedzających miasto przekroczyła 10 mln. W ub.r. niemal 30% wszystkich turystów stanowili obcokrajowcy. Wśród nich najwięcej było Brytyjczyków (20%), Niemców (10%), Ukraińców (7%), Amerykanów (6%) i Włochów ponad (5%).

Niezmiennie największą popularnością wśród turystów cieszyły się Stare Miasto i Łazienki Królewskie. Na trzecim miejscu wśród Polaków plasuje się Pałac Kultury i Nauki, a wśród obcokrajowców Zamek Królewski.

Obcokrajowcy to dla Warszawy ważne źródło przychodów. Przyjeźni

wydali u nas w ub.r. 9,6 mld zł – o 3% więcej w porównaniu z 2018 r. Bliższa trzecia tej sumy zostawili w stolicy Brytyjczycy. Przeciętny obcokrajowiec poniosł w Warszawie wydatki rzędu 2,4 tys. zł. Najwięcej podczas pobytu wydali Saudyjczycy, średnio 8,5 tys. zł na osobę. Z analizy przygotowanej dla Stołecznego Biura Turystyki przez Mastercard wynika także, że cudzoziemcy najwięcej wydali na zakwaterowanie, usługi restauracyjne oraz zakupy modowe. Obywatele z Chin i Izraela wydają w Warszawie więcej na zakupy związane z modą, niż odwiedzający z innych krajów. Z kolei osoby przyjeżdżające z południowej Europy (np. z Włoch) chętniej spędzają czas w restauracjach.

Niestety, w bieżącym roku nastąpiło drastyczne załamanie ruchu tu-

rystycznego, spowodowane epidemią Covid-19. Jak wynika z danych GUS, od stycznia do czerwca nasze miasto odwiedziło niespełna 700 tys. osób (blisko 616 tys. w I kwartale i niespełna 73 tys. w II kwartale). Negatywne skutki tej sytuacji odczuwa wiele branż – hotelarska, restauracyjna, a także inne, które oferują usługi osobom będącym w podróży. Z problemem spadku liczby zleceń boryka się też przewodnicy warszawscy. Wzrosło wprawdzie zainteresowanie spędzaniem wolnego czasu w kraju, jednak większość osób stara się unikać dużych skupisk ludzkich i wybiera wypoczynek na łonie przyrody, co dodatkowo wpływa na pogłębienie się stagnacji w obszarze turystyki wielkomiejskiej.

JK

SPORT

Dobre boisko to podstawa

Nowa murawa, bieżnia lekkoatletyczna, miejsca do gier zespołowych – tak po remontach wyglądają trzy śródmiejskie szkolne boiska sportowe.

XVIII Liceum Ogólnokształcące im. Jana Zamoyskiego to jedna z najstarszych tego typu placówek oświatowych w Warszawie. Powstało w 1905 r. i wślawiło się strajkiem młodzieży domagającej się wprowadzenia do szkół wykładowego języka polskiego. Maturzystami byli tu zacytowani, wystarczy wspomnieć Melchiora Wańkowicza, Jerzego Giedroycia, Stanisława Węgry czy Małgorzatę Braunek. Wśród absolwentów nie było nigdy znanych sportowców. Dlaczego? Szkoła przez lata nie miała boiska sportowego z prawdziwego zdarzenia. Zniszczony w pożarze wojennej budynek odbudowano, zasypało doły, a plac przed szkołą zalano asfaltem. Pierwsze „prawdziwe” boisko powstało dopiero w 2006 r., ale po kilku latach jedna z jego części popękała i zapadła się. Okazało się, że pod akrylową płytą były fragmenty źle zabezpieczonych ruin piwnicy przedwojennej oficyny. Obiekt wyłączono z użytkowania. W 2019 r. rozebrano nawierzchnię w miejscu zapadliska, starannie zasypało resztki podziemnych budowli i zagęszczono grunt. W miejscu boiska akrylowego powstało boisko ze sztucznej trawy, a wokół niego bieżnia lekkoatletyczna,

z których dziś chętnie korzystają dzieci i młodzież.

Podobna sytuacja była przy budowie innej śródmiejskiej szkoły – przy ul. Stawki 14. Prace rozpoczęto w styczniu 1967 r., a już we wrześniu następnego roku zainaugurowano działalność w nowej siedzibie. Zespół Szkół Poligraficznych uhonorowano nawet tytułem „Mister Warszawy 1968” dla najbardziej nowoczesnego i funkcjonalnego obiektu użyteczności publicznej. Mimo splendoru placówka nie miała dobrego boiska. Wybudowano je blisko 52 lata później, pod koniec 2019 r. W miejscu asfaltowo-żwirowej bieżni powstał nowoczesny kompleks sportowy. Dziś uczniowie mają do dyspozycji wielofunkcyjne boisko, do gier zespołowych oraz bieżnię do biegów krótko- i długodystansowych. Inwestycja kosztowała blisko 1,7 mln zł. To nie jedyny element infrastruktury sportowej Zespołu Szkół Poligraficznych. W części warsztatowej powstała dobrze wyposażona siłownia.

Wyremontowane boisko w XVIII LO im. Jana Zamoyskiego

Niedawno władze dzielnicy zakończyły remont boiska przy Szkole Podstawowej nr 34. Pojawiła się nowa murawa oraz nowe bramki. Remont objął także bieżnię tartanową. Dzięki przeprowadzonym pracom korzystanie z obiektu będzie nie tylko o wiele bardziej komfortowe, ale przede wszystkim bezpieczne. Co istotne, boisko jest przeznaczone nie tylko dla uczniów – poza godzinami pracy szkoły mogą z niego korzystać wszyscy mieszkańcy. Łączny koszt prac to 218 tys. zł. Remont został zrealizowany w ramach budżetu obywatelskiego w Dzielnicy Śródmieście.

Ewa Aksztejn
Wydział Inwestycji
dla Dzielnicy Śródmieście

DZIEJE SIĘ!

Śródmiejskie kalendarium kulturalne

Dawne zawody w miniaturze – wystawa

Muzeum Domków dla Lalek, Pałac Kultury i Nauki, pl. Defilad 1, wejście od strony ul. E. Plater

1-31 października, codziennie w godz. 9:00-19:00

Organizator: Fundacja Belle Époque

Artbarbakan

Międzymurze pomiędzy ulicami Nowomiejską i Podwale

1-31 października

– wystawa prezentująca twórczość Jana Dutkiewicza

Organizator: Fundacja Skarbnica Sztuki

„Dwaj panowie z Warszawy...”, spotkania varsavianistyczne Piwnica pod Regałami, ul. Świętojańska 5

6 października godz. 17:00

– „Aptekarze królewscy – kamienica Majeranowska”

8 października godz. 17:00

– „Lew na staromiejskim rynku – kamienica Pod Lwem”

13 października godz. 17:00

– „Pierwszy urząd miasta – kamienica Wójtowska”

16 października godz. 17:00

– „I ja tam z gośćmi byłem, miód i wino piłem – kamienica Fukierowska”

22 października godz. 17:00

– „Złote początki domu kultury – kamienica Bombachowska”

29 października godz. 17:00

– „Salony mieszczańskie – kamienica Wagnerowska”

XXI Warszawski Festiwal Organowy „Organy Śródmieścia”, recitale

11 października godz. 20:00

– Claus-Eberhard Heinrich, kościół Ojców Franciszkanów, ul. Zakroczyńska 1

18 października godz. 19:30

– Agnieszka Rybak-Piotrowska, kościół św. Marcina, ul. Piwna 9/11

25 października godz. 20:00

– Przemysław Kapituła, kościół św. Aleksandra, ul. Książęca 21

Organizator: Fundacja Festiwal Muzyki Sakralnej

Spotkania edukacyjno-muzyczne „#PiM – Podwieczorek i Muzyka” Galeria Apteka Sztuki, al. Wyzwolenia 3 (również online na FB)

7 października godz. 17:00

– „Fascynacja muzyką gitarową II”

29 października godz. 10:00

– seminarium podsumowujące projekt

Organizator: Stowarzyszenie Otwarte Drzwi

WAWAstory. Miasto opowieści

10 października godz. 11:00

– spacer „Dom przyjemności. Elizeum i inne tajemnice Powiśla”. Zbiórka przed Elizeum (Skarpa Wiślana nieopodal ul. Książęcej, blisko wodozbioru).

Rezerwacje: opowiadacz@wp.pl

11 października godz. 13:00

– „Budujemy nowy dom”. Opowieści o życiu Warszawy w czasach odbudowy miasta po II wojnie światowej. Zbiórka przy Domu Spotkań z Historią, ul. Karowa 20

Organizator: Stowarzyszenie „Grupa Studnia 0” (Po spacerze możliwość zobaczenia w Domu Spotkań z Historią spektaklu „1939. Opowieści końca lata”, realizowanego w ramach projektu „Warszawskiej sceny opowieści”).

Rezerwacje: recepcja@dsh.waw.pl

Fundacja Atelier prezentuje: pokolenie Y, ul. Foksal 10

7 października godz. 18:00

– autorski warsztat z Tymkiem Bryndalem

16 października godz. 19:00

– wernisaż wystawy prezentującej prace Zofii Strumiłło-Sukiennik współtworzone z Anną Łoskiewicz-Zakrzewską – wystawa czynna do końca miesiąca

23 października godz. 19:00

– spotkanie z Zofią Strumiłło-Sukiennik

26 października godz. 18:00

– autorski warsztat z Zofią Strumiłło-Sukiennik

Organizator: Fundacja Atelier

„Śródmieście w przyszłości”. Warsztaty filmu animowanego dla rodzin z dziećmi i wykłady

Międzypokoleniowa Klubokawiarnia, ul. Anielewicza 3/5

10, 17 października godz. 10:00-15:00

– warsztaty animacji

12 października godz. 18:00

– wykład „Film animowany po wojnie – każdy kraj ma swoją szkołę”

26 października godz. 18:00

– wykład „Polska Szkoła Animacji”

Organizator: Fundacja Akcja Animacja

Wszystkie imprezy dotowane są przez Dzielnice Śródmieście m.st. Warszawy

Więcej wydarzeń kulturalnych w Śródmieściu znajdą Państwo na stronach www.srodmiescie.warszawa.pl oraz www.dks.art.pl